

Predikan av Jenny Arnerlöf – Förlorad och återfunnen – 2024

När vi talar om människor som förlorade och återfunna blir stämningen lätt lite spänd. För vilka markörer ger någon statusen "förlorad" och vad är beviset för att någon är återfunnen? Är dessa beskrivningar ord som vi ens bör använda för någon annan än oss själva? För vem av oss vet vad som pågår i en annan människas sinne och hjärta? Att säga att någon har kommit på villovägar är ett synonymt uttryck men som på något sätt är mer hoppfullt än att säga att någon är förlorad.

En människa kan förlora sin heder, andras förtroende, vänner och sitt goda namn men vad betyder det för en människa att vara förlorad? Människorna kring Jesus i dagens evangelietext är enligt dagens tema förlorade, fast på olika sätt. Evangelisten Lukas sätt att skriva gör det lätt för oss att se att Fariséerna och de skriftlärdade betraktade tullindrivarna och syndarna som förlorade. De grubblade över Jesu val att umgås med sådana människor.

I texten vi hörde står det att de lärda förargade sig men bokstavligen står det att de grubblade. Ordet som betecknar grubblande, *diagonydzon*, används bara två gånger i hela Nya Testamentet; båda gånger av Lukas i situationer där de religiösa insiders grubblade över Jesu val att umgås med syndiga människor. *Diagonydzon* förekommer dock också i Septuaginta – den grekiska översättningen av det Gamla Testamentet. När Israels folk hade varit på ökenvandringen i flera veckor började de längta tillbaka till slaveriets trygghet i Egypten. De började grubbla (samma ord) över Mose och hans vägledning. Frihetens ansvar och utmaningar skrämde dem. Genom att använda detta sällsynta ord som han hittade i Israels berättelse vill Lukas hjälpa oss se att ledarna var rädda. De var rädda för hur Jesu

vägledning ändrade på deras trygga ordningar. Varför skulle de vara rädda för det? Kanske för att deras bild av Gud för alldeles för otillräcklig. Jesus förstod att de religiösa ledarna var lika förlorade som tullindrivarna och syndarna som han välkomnade till sig. Men de gömde sin vilshenhet bakom en fasad av prestationer, ordningar och uppdelningar – som religiös och icke-religiös, rättfärdig och orättfärdig, eller förlorad och frälst.

Det finns en viss religiös ton till motsatsorden förlorad och frälst eller återfunnen. De religiösa sätt att tänka i dagens text är vad som har fått religion att kännas så motbjudande för många människor. Många som inte vill vara religiösa uppskattar Jesus eftersom han inte stötte bort dem som inte levde enligt religionens föreskrifter. Det är lätt att tycka att han hade en anti etablissemang och laissez faire eller en låt gå attityd. Men det Jesus förstod var att problematiken var mycket större än att bara välkomna de uteslutna. Jesus förstod att hela mänskligheten var förlorad och i behov av omvändelse. Men insikten att man är förlorad måste vi komma till själva.

Jesus svarade de grubblande lärda människorna med en serie av tre liknelser som handlar om saker som är förlorade, och den vi hörde idag är den första. Från den första till den tredje stiger värdet av det som förlorats steg för steg. Först var det en herde som förlorar 1 av 100 får.

Siffran 100 ansågs på den tiden att symbolisera ett perfekt nummer. Så länge hjorden var 99 var den inte komplett i herdens ögon. Jesus verkar mena att Gud inte kommer nöja sig förrän han har återfunnit allt som är hans.

I den tidiga kyrkan användes denna liknelse som grunden för att med omsorg ta emot avfällingar och kristna som hade vacklat under kejsaren Diocletianus förföljelser.

När herden i liknelsen hittar det förlorade fåret visar han den vilsna varelsen extra omsorg. Vår herde förstår att vilsenhet är sin egen straff. I liknelsen samlar han folk till fest. Gemensamt för de tre liknelser om förlorade saker är att de alla slutar med en kallelse till glädje och fest. Herdens ord är "gläd er med mig!". Det är Guds önskan att hans vänner delar hans oro och hans glädje över det som är förlorat och återfunnet.

Men det finns något märkligt med liknelsens slutkläm. Jesus emfas över glädjen i himlen över en syndare som omvänder sig jämfört med nittionio rättfärdiga som inte behöver omvända sig är värt att fokusera på. Frågan är, finns det något sådant som nittionio rättfärdiga som inte behöver omvända sig? Vad Jesus ville få sina kritiker att se var att inför Gud finns det ingen som inte behöver omvända sig.

Religion är ett bra och effektivt sätt att ge våra liv form och mening, men om vi tar oss an religionen som ett självförbättringsprojekt kommer vi att bli lika förlorad som vi var utan Gud fast på ett annat sätt. Oavsett om vi är förlorade som de ogudaktiga eller förlorade som de väluppfostrade är ingen av oss bortanför Guds förmåga att finna oss och rädda oss.

Liknelserna var ett sätt för Jesus att smyga förbi de lärdas tvärsäkerhet om sin egen status inför Gud.

De som visste att de var förlorade drogs till Jesus och ville höra honom men de som var blinda för sin vilsenhet förargade sig över honom. Och han gav inte upp på dem. Han sökte dem med samma iver som herden sökte fåren

och han gav dem liknelser som gjorde dem till slut så arga att de dödade honom. Men Jesus var rätt att inte ge upp på de väluppfostrade vilsna. Ett av hans viktigaste vittnen var en sådan där nitisk och ivrig Farisé som kom till insikt så småningom när han hade en upplevelse på vägen till Damaskus. Han hade ett möte med den uppståndne Kristus - som omvände honom. Det är Aposteln Paulus som jag talar om och det är hans ord från Romarbrevet som jag vill avsluta med idag.

Paulus budskap är att utan att vänta för att se hur många som skulle vara intresserad, utan att kolla vilka av oss som visade någon potentiell, religiös vana eller tendens till det goda har Gud i Kristus agerat till hela mänsklighetens fördel. Från Guds perspektiv var vi alla utan undantag förlorade så Gud gjorde det som bara Gud kunde. Genom Jesu liv och död gjorde Gud det möjligt för syndare att bli omvända syndare och inte bara det. Paulus säger att det inte bara är så att Gud accepterar oss som vi är utan Jesu uppståndelses kraft verkar i världen och i våra liv för att förändra och rätta till det som är fel.

Det är just denna radikala allomfattande nåden som gör Kristendomen unik bland religionerna. Paulus skriver att i Kristus har Gud agerat på ett sätt som räddar alla människor, punkt slut. Gud väntar inte på att vi ska få ordning på våra liv innan Gud erbjuder oss nåd. Det är just mötet med Guds nåd som gör det möjligt för oss att förstå vår vilsenhet.

Om du är i det minsta nyfiken på Gud är Guds nåd redan verksam i ditt liv. Gör som tullindrivarna och syndarna i dagens text och sök dig till Jesus för att höra honom.

Om du har förlorat din heder, andras förtroende, vänner eller ditt goda namn och tror att du är förlorad, stanna upp och vänd din blick mot den goda herden som söker efter dig och vet vad du behöver.

Och om du känner att du har allt i ordning och inget behov av omvändelse vill jag påminna dig om glädjen som bara finns för omvända syndare; gå inte miste om den större glädjen.

De goda nyheterna för oss alla är att Gud är aktiv och verksam i världen idag för alla människors frälsning och Gud är den som förvandlar oss till människor som inte bara tror på detta budskap men som också förkroppsligar det. Medan vi ännu var svaga dog Kristus för oss alla, när tiden var inne. Tro på budskapet och delta i glädjen hos din Herre. Amen.